

> Retouradres Postbus 20901 2500 EX Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Ministerie van
Infrastructuur en Milieu**

Plesmanweg 1-6
2597 JG Den Haag
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

T 070-456 0000
F 070-456 1111

Ons kenmerk
IENM/BSK-2015/76654

Datum 13 april 2015
Betreft Beantwoording schriftelijk overleg Informele Milieuraad
april 2015

Geachte voorzitter,

Hierbij treft u de beantwoording van de schriftelijke vragen aan die door de vaste Kamercommissie voor Infrastructuur en Milieu op 8 april jl. zijn gesteld over de geannoteerde agenda voor de Informele Milieuraad op 14 en 15 april in Riga en het verslag van de Milieuraad van 6 maart 2015. Voor de Informele Milieuraad zijn de onderwerpen internationale klimaatonderhandelingen, biodiversiteit en hernieuwbare energie in relatie tot biodiversiteit geagendeerd. De fracties van de VVD, PvdA en D66 hebben vragen over deze onderwerpen gesteld. Verder heb ik vragen ontvangen over de uitfasering van fluorkoolwaterstoffen (HFK's) en over bodem. Hieronder treft u per onderwerp de antwoorden aan. De antwoorden voor het onderwerp biodiversiteit bied ik u mede namens de Staatssecretaris van Economische Zaken aan.

Internationale klimaatonderhandelingen

De leden van de fracties van de VVD, de PvdA en D66 stellen vragen over de discussie die gevoerd wordt over de mate van juridische bindendheid van nationaal bepaalde bijdragen in het nieuwe akkoord.

De Europese Unie wil, net als de VS en de meeste andere grote landen, in Parijs een juridisch bindend akkoord sluiten. De vraag is in hoeverre nationaal bepaalde bijdragen daarin ook internationaal juridisch bindend moeten worden. Zoals ik eerder aan uw Kamer heb laten weten is de Europese inzet voor een nieuw klimaatakkoord gericht op brede deelname door alle landen en in ieder geval de grootste uitstoters – anders is het niet effectief. In de discussie over juridische bindendheid van nationaal bepaalde bijdragen zal voor Nederland brede participatie het leidende criterium zijn. Uiteindelijk zal Parijs een uitkomst moeten opleveren die brede participatie niet in de weg staat. Daarbij moeten landen zich committeren aan de uitvoering van hun nationaal bepaalde bijdragen en aan een systeem dat periodiek tot nieuwe en meer ambitieuze nationaal bepaalde bijdragen moet leiden.

Voorts vragen de leden van de fracties van de VVD, de PvdA en D66 naar het Nederlandse standpunt inzake een mondiale adaptatiedoelstelling.

**Ministerie van
Infrastructuur en Milieu**

Aandacht voor adaptatie in het nieuwe klimaatakkoord is een sterke wens van Nederland, maar zeker ook van de meest kwetsbare en armste ontwikkelingslanden die dagelijks al te maken hebben met de gevolgen van klimaatverandering. Nederland vindt het daarom belangrijk dat in het nieuwe akkoord op gelijkwaardige wijze aandacht besteed wordt aan mitigatie én adaptatie. Dat kan in eerste instantie door in het nieuwe akkoord een kwalitatieve doelstelling, zoals het streven naar klimaatbestendige duurzame ontwikkeling, op te nemen. Dat kan op een goede manier richting geven aan toekomstige investeringen.

Ons kenmerk
IENM/BSK-2015/76654

Een kwantitatieve mondiale doelstelling voor adaptatie is lastig te formuleren – in tegenstelling tot mitigatie kunnen individuele adaptatiebijdragen niet eenvoudig opgeteld worden tot een collectieve noodzakelijke inspanning. Een dergelijke doelstelling heeft ook weinig meerwaarde voor nationale planningsprocessen voor adaptatie, terwijl juist dat proces van planning, implementatie en financiering van projecten centraal zou moeten staan. Er zal wel een roep komen vanuit ontwikkelingslanden voor meer financiering voor adaptatie. Daar ga ik hieronder op in.

Met betrekking tot de internationale klimaatonderhandelingen vragen de leden van de fracties van de VVD, de PvdA en D66 om nadere toelichting op het Nederlandse standpunt inzake klimaatfinanciering.

In de klimaatonderhandelingen is afgesproken dat de ontwikkelde landen vanaf het jaar 2020 USD 100 miljard per jaar aan klimaatfinanciering mobiliseren. Dit bedrag kan bestaan uit een combinatie van publieke financiering en private financiering. Er is niet vastgesteld welk land welk deel hiervan moet bijdragen.

Aan het Groene Klimaatfonds (GCF) hebben tot dusver 33 landen een bijdrage toegezegd voor de periode 2015 – 2018. Het totale toegezegde bedrag staat nu op USD 10,2 miljard. Het totaal toegezegde bedrag van EU-lidstaten is USD 4,7 miljard. Vijftien EU-lidstaten hebben een bijdrage toegezegd, variërend van 0,07 tot 905 miljoen euro per lidstaat. Deze bedragen zijn alle schenkingen op de bijdrage van Frankrijk na, waar 40% van het toegezegde bedrag uit een lening bestaat. Nederland zal 100 miljoen euro bijdragen voor de periode 2015-2018 ten laste van de begroting van BHOS.

Internationaal is afgesproken dat een 'significant deel' van nieuwe multilaterale adaptatiefinanciering via het Fonds zou moeten lopen, zonder dat daarbij een bedrag is afgesproken. De ambitie is wel dat het Groene Klimaat Fonds het belangrijkste financiële kanaal onder het VN raamwerk wordt, waarlangs een significant deel van de toekomstige klimaatfinanciering zal gaan lopen. Nederland zet binnen het Groene Klimaat Fonds in op een raamwerk waarbij nauwgezet de klimaatimpact kan worden gemeten.

Biodiversiteit

De leden van de VVD-fractie vragen zich af wat Nederland in wil brengen bij de discussie over biodiversiteit en of het klopt dat economie en ecologie in de Rijksnatuurvisie hand in hand gaan.

**Ministerie van
Infrastructuur en Milieu**

Ons kenmerk
IENM/BSK-2015/76654

Nederland zal tijdens de Informele Milieuraad de Rijksnatuurvisie toelichten. In de Rijksnatuurvisie gaan ecologie en economie inderdaad hand in hand. Beide zijn doelen met een maatschappelijk belang. In de Rijksnatuurvisie wordt deze synergie vanuit de natuurinvalshoek beschreven.

De leden van de PvdA-fractie vragen of in de Milieuraad al een eerste visie wordt gegeven op de "State of Nature in the EU" en de Mid Term Review van de EU Biodiversiteitsstrategie 2020, die later dit jaar zullen worden gepubliceerd. Het is te vroeg om daar al een visie op te geven omdat deze beide rapporten nog niet gereed zijn.

De leden van de PvdA-fractie zijn voorts van mening dat de evaluatie van de Vogel- en Habitatrichtlijnen plaats moet vinden op basis van de vraag of deze effectief zijn ten aanzien van het doel van bescherming van habitats en vogels, en verzoeken om dit standpunt te betrekken bij de discussie in de Milieuraad.

Uw Kamer heeft de toezegging gekregen om vóór het meireces geïnformeerd te worden over de evaluatie van de Vogel en Habitatrichtlijnen en over het proces tot en met het Nederlands voorzitterschap. Het is daarom prematuur om daar in deze Informele Milieuraad al op vooruit te lopen.

De leden van de PvdA-fractie vragen verder naar de toegezegde appreciatie van het rapport "Het Milieu in Europa - Toestand en verkenning 2015" en naar het standpunt dat hierover in de Milieuraad zal worden geuit.

Deze appreciatie ontvangt de Tweede Kamer na de Informele Milieuraad tegen het eind van deze maand. De inbreng van Nederland op hoofdlijnen op de Informele Milieuraad is gebaseerd op de Rijksnatuurvisie "Natuurlijk verder". De Natuurvisie kent twee sporen: een fundament waarmee onder meer invulling wordt gegeven aan Europese en mondiale afspraken en een bouwwerk van aanvullende acties (o.a. gericht op natuurcombinaties) om meer synergie met andere maatschappelijke opgaven en economische initiatieven te bewerkstelligen.

Voor zowel fundament als bouwwerk geldt het adagium om beter aan te sluiten bij initiatieven uit de maatschappij, en deze te verleiden tot bijdragen ten goede van natuur. In dat verband zal Nederland op de Informele Milieuraad ook de aanpak met Green Deals voor het voetlicht brengen als instrument om bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties en overheden samen te laten werken aan natuurbeheer en -herstel. De samenwerking binnen de Green Deals is daarnaast gericht op het ontwikkelen en toepassen van instrumenten die rekening houden met de effecten van productie en consumptie op biodiversiteit en het natuurlijk kapitaal. Op dit moment zijn er 25 Green Deals gesloten die betrekking hebben op biodiversiteit en natuurlijk kapitaal.

Hernieuwbare energie in relatie tot biodiversiteit

De leden van de D66-fractie vragen naar de Nederlandse visie op de relatie tussen hernieuwbare energie en biodiversiteit en willen weten of Nederland zal pleiten voor nieuwe of aanvullende Europese afspraken.

**Ministerie van
Infrastructuur en Milieu**

Ons kenmerk
IENM/BSK-2015/76654

De huidige internationale en Europese afspraken op dit terrein zijn ambitieus en voor een belangrijk deel leidend voor de nationale ambities. Immers, deze afspraken komen in wisselwerking met nationale ambities tot stand.

De Rijksnatuurvisie wil vernieuwing in de manieren waarop die afspraken kunnen worden gerealiseerd. Naast Europese afspraken over te nemen maatregelen, zoals de Vogel- en Habitatrictlijn en Natura 2000, gaat de Rijksnatuurvisie ook in op nieuwe manieren om natuur te behouden en te versterken. Het gaat daarbij om versterking van de relatie van natuur met de maatschappij en de economie door meer aandacht en ruimte te geven aan maatschappelijke initiatieven. Initiatieven die de natuur ten goede komen en innovatieve combinaties tussen natuur en sociaal-economische ontwikkelingen (natuurcombinaties).

Tijdens de gezamenlijke sessie van de Informele Energieraad en de Informele Milieuraad zal Nederland benadrukken dat behoud van biodiversiteit van belang is voor een duurzame toekomst.

De overige vragen van de leden van de PvdA-fractie en de D66-fractie over dit agendapunt worden betrokken bij de beantwoording van de schriftelijke vragen die door de vaste Kamercommissie voor Economische Zaken zijn gesteld n.a.v. de geannoteerde agenda voor de Informele Energieraad op 15 en 16 april in Riga. Deze worden door de Minister van Economische Zaken aan uw Kamer aangeboden.

Uitfasering van fluorkoolwaterstoffen (HFK's)

Met betrekking tot de uitfasering van HFK's vragen de leden van de VVD-fractie welke financiële bijdrage Nederland voornemens is te leveren en of de dekking van deze bijdrage, en de concrete resultaten die hiermee bereikt worden ten aanzien van het uitfaseren van HFK's in ontwikkelingslanden, inzichtelijk kunnen worden gemaakt.

Nederland steunt de inzet op internationale afspraken over uitfasering van HFK's onder het Montreal-protocol. In potentie kan een internationale HFK-deal substantieel bijdragen aan concrete klimaatwinst, naar schatting cumulatief zo'n 80-100 Gton in de periode tot en met 2050. Meer dan de helft daarvan zal in ontwikkelingslanden worden gerealiseerd. Ter vergelijking: de doelstelling van het Kyoto-protocol was ca. 2 Gton voor de periode 2008-2012.

Succesvolle afspraken in 2015 om HFK's internationaal aan te pakken kunnen ook een positieve uitstraling hebben richting de VN-klimaatop in Parijs. Ik beraad mij nog op de mogelijkheid om een aanvullende Nederlandse bijdrage beschikbaar te stellen.

Bodem

Tot slot vragen de leden van de VVD-fractie naar de Nederlandse inzet op het terrein van Europees bodembeheer en hoe een eventuele integrale strategie er uit zou moeten zien.

**Ministerie van
Infrastructuur en Milieu**

Ons kenmerk
IENM/BSK-2015/76654

Het Nederlandse standpunt is steeds tegen een wettelijk bindend instrument geweest, vanwege subsidiariteit en proportionaliteit. Wel is Nederland voorstander van een Europese bodemstrategie gericht op gezamenlijke kennisuitwisseling en onderzoek tussen lidstaten. Deze strategie kan door de lidstaten zelf worden ingevuld. Een strategie sluit beter aan bij het Nederlandse bodembeleid, waarin we niet meer uitgaan van alleen bodembescherming maar van duurzaam gebruik van de bodem.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU,

Wilma J. Mansveld